

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

Редакція і Адміністрація: Станіславів, п.л. Міцкевича ч. 2
1 пов. ч. тел. 16 33.

ЦІНА 50 коп.
або 5 нім. фенігів.

Виходить що другий день

Рік I.

Станіславів, середа 13 серпня 1941.

Ч. 10.

Preis 5 Pfennig, oder 50 Kop.

UKRAINISCHES WORT
Schriftleitung und Administration Mickiewicz-Platz Nr. 2.

Erscheint am Dienstag, Donnerstags und Samstag.

Побідна німецька армія на Україні йде невпинно вперед

Вислід битви коло Уманя: понад 103 тисячі полонених, між ними два головнокомандуючі, 317 панцирних возів, 850 гармат, 242 зенітних гармат, 5.250 вантажних возів, 12 поїздів і незчисленна кількість іншого воєнного матеріалу

Німецьке радіо повідомляє:

З Головної Квартири Фірера доносять: Як вже повідомлялося надзвичайним повідомленням, німецькі й угорські війська досягли на Україні великий успіх. В битві коло Уманя знищено VI і XII, а також частину XVIII советської армії, разом 25 стрілецьких, гірських і панцирних дивізій. Всього до неволі потрапило 103 тисячі полонених, між ними головнокомандуючі VI і XII армії. В їхні руки впало 317 панцирних возів, 850 гармат, 242 зенітних гармат, 5.250 вантажних автомашин, 12 поїздів, безчисленна кількість іншого воєнного матеріалу. Крім величезних втрат

ради вносять більше як 200 тисяч убитих. На полудне від бою коло Прип'яті вали німецькі війська по кількадесятх упертих боюх у лісовому і болотистому терені важливий залізничний вузол Коростень.

Також в районі Рославль, 100 км на полудневий схід від Смоленська знищено, як вже повідомлялося надзвичайним повідомленням, оточену советську армію. При цьому взято в полон 38 тисяч полонених, 250 панцирних возів, 305 гармат і багато іншого воєнного матеріалу.

Советська армія цілком знищена!

Як подає німецьке радіо, за час цієї війни від 22 червня більшовики втратили понад мільйон полонених, а в двох стільки полягло. Німецькі повітряні сили збили понад 10 тисяч советських літаків, а число гармат всякого роду, панцирних возів, танків, броньованих і іншого воєнного матеріалу й не зчислити! А більшовицьке радіо туманить світ, що вбито Німцями в полон цивільного населення й подають його як військовополонених!

Думаймо про наше завтра

Два роки большевицького панування виржило, розтожило майже всі види суснідного життя нашого народу. „Науковий“ ленінізм і „практичний“ сталінізм повним гоним напірали, наставляли на духові цінності Українського Народу, на цінності будовані віками, освячені національною традицією, вкорінені глибоко в щоденній побуг українських міс. Подвижни і ідеї „вселюдського щастя“ не обминали в своїх діявольських зазіханнях ні одної ділянки людського життя, не занехлюзали нікого й нічого. А вже найбільше й найболючіше всмокталися в здорове тіло села, в його господарське життя. Безоглядними безглуздими, необчисленими ударами розвалювали в спіншому темні дотеперішню систему господарювання. Селянську землю, худобу, забудування відбирали з під безпосередньої дбайливої опіки приватного власника — селянина, насилуваги людські мозки, зганяли людей у протизні людській природі й погизуючі людську гідність колгоспні отари — і все те запрягали в безконечний, невловимий карузель — круговорот безглузлого державного планування і державного контролю. Річ ясна, що наслідки не дали на себе довго ждати: землі залишились запущені, виспінні, забур'янені — подекуди навіть на 50°, необсіяні. Тваринництво здезятковане. Уми селянські збайдужіли, отупіли на дальшу долю свою, свої рідни та бездольної Батьківщини — дбає і жили нинішнім днем.

Так ідуть Німці на Україні!

Німецькі війська посуваються на Україні невпинно вперед. Один німецький полк шіхоти протягом чотирьох днів серед спеки й слоти пройшов 200 км, взяв до неволі 2.000 полонених і 24 вантажні вози. „Доблесна“

армія втікає в північ на схід. В советській армії чимраз то більше безладу. В армії брукос озброєння, а навіть мундурів — через повивчені німецькими літаками комунікаційні шляхи.

Советські літаки над Берліном

Німецьке радіо доносить, що вчора над Берліном кілька советських літаків, які однак мусили звернутися перед вогнем німецької зенітної артилерії.

Большевики брехнею прикривають свої втрати

Щоб відвернути увагу світа від своїх втрат і щоб далі дурити свої „плачливі“ народи, більшовики пускають через радіо в світ нечужані брехні. Говорять наприклад, що Німці на зайнятих територіях вимордовують і винищують населення, відбирають у всіх хліб, примушують до тяжких робіт, що люди в голоду ходять чорні як земля і т. і.

Подивіть видуманий лист писаний нібито з Львова, що у Львові Німці вимордовують населення, терять нервові, де ув'язнених убивають або живцем замурують у льохах. Видно, що батько Сталін є дуже добрим учнем Черчилля, коли так швидко в брехні перетнів свого вчителя!

Советські втрати на морі

На Балтійським морі німецькі літаки залякували советський корабель, який у результаті був потопив. Німецький підводний човен збомбардував советський підводний човен, який зрештою потопив.

Гинь або йди вперед!

До одного польового німецького шпиталю привезено в останніх днях раєного червоноармієця, який мав прострілені обидві ноги й підтяте горло. Коли лікар спитав його, хто його так опорядив, він вже не міг говорити, а тільки нависав на клавітку шаперу: „По-

літрук“. Потім оповідав другий полонений червоноармієць, що політруки всіх раєних бійців просто добивали, коли вони вже не могли йти вперед. Не дивно, що така маса червоноармієць переходить на німецьку сторону й здається в полон.

Німці бомбардують Кремль — Москва у вогні!

Німецьке радіо доносить рано 11 серпня год. 7 рано: Вночі з 10 на 11 серпня німецькі повітряні сили в кількості 100 літаків віддали Москву вільному бомбардуванню. Головний удар завдано на осідок уряду Кремля, бомблений бомбами найтяжчого калібру, горить. Довкруги Кремля море вогню. Горить у середній місті Москви фабрики й заводи. Це найтяжчий удар по Москві від початку війни.

На Україні армія Будьонного окружена

На Україні з кожним днем звукується залізний перстень німецьких армій довкола армії Будьонного, яка мимом всім дусьць з дня на день буде повсім знищена або взята в полон.

Перед залізним ударом Німців для неї вже немає ніякого порятунку. В останньому дні мар над Дніпром місце великий валит німецької авіації, який збомбардував 10 німецьких поїздів.

Тепер, коли на небосхилі України засяяло сонце Волі, коли золотий тризуб ~~подеду~~ криваву зрю, а історичні події сповняють гугу віків і бажання покоління Українського Народу та застави його своїми власними руками плести вінець своєї долі — народ наш мусить інакше думати, інакше чути, інакше грюхувати. Він мусить якнайскорше видихати із себе зглар большевицького чаду. Оживити мозок, відсвіжити м'язи і кинути їх у здорові змагання, в розумну працю над будовою не лишнього свого загумника а й державного майдану.

Не малу роллю в державному житті, а ще до того в перших його днях, літах, та ще й у воєнний час — має народити господарство, господарство села. Від господарської сили українського села залежить життя, доля його власних дітей. Від господарської сили села — запідля належить у великій мірі поставити воюючих на фронті жовнів,

проводимо шарування — мілке саванна — для зниження корки та бур'янів, або просто золотимо бороною типу „Ведер“.

Про дальній догляд напишемо. Сіяти ріпаку около 20% більше, як сіяно минулого року.

ПРИГАДКА біжучих пільних робіт

1. У час жати усе збіжжя та добре складати в копні, контролюючи щоденно, чи ті копні вітер не порозбивав, та чи через те не посується збіжжя.
2. Зараз після серпа повинен іти плуг — лущити стерню і таким чином вищити бур'яни та задержувати в землі вогкість.
3. Закінчувати обробіток просіяних культур: нищення бур'янів, проривка, підборювка та шарівка.
4. Кінчити вершкунання та пасемкування тютюну. (Окремо вести правильно лонку сподаків (спідного листа). Підготувати все до панізування та сушки тютюну).
5. Сконтролювати чи вітер не порозбивав зложено в копцях сіно та чи воно не зановло від дощів.
6. Сівбу озимого ріпаку закінчити не пізніше з кінцем цього місяця. Засіяти площу землі на 20% більше ніж у минулому році.
7. Правильно викінчити останню стадію годівлі шовкопрядки — морку та сушення.
8. Всім Сільським Управам приказується помагати при живих по державних властках, в случаї, де управління не є досі назначений — від особистою відповідальністю перевести живих і до дальшого зарядження зберегти в доброму станні весь зібраний урожай.

ПОМІДОРИ

В нашій області на колгоспних ланах багато насаджують всякої ярини, а найбільше помідорів і капуста. Цю ярину, а спеціально помідори, треба відповідно плекати, щоб зібрати добрий урожай. Є села, де ця праця організована добре, помідори посапані, прив'язані до паликів, попідтані і люди чекають багатого врожаю. Але й такі села, які занедбали роботу біля помідорів і забули, що яраз тепер треба помідорам приділяти більше уваги. От хоч би взяти такі села, як Хом'яків, чи Микитинці, де ще досі Управа села чи господарська комісія не організувала селян на колгоспному масиві помідорів. Рядом з іншою яринною засадили там понад 1 гектар помідорів, яких досі ніхто не підгорнув, вони покладалися на землю, дощ їх прибиває, вони так серед бур'янів пропадають, вже гниють.

Такого стану не можна терпіти. Невже ж сільські Управи і господарські комісії забувають, чи не читали зарядження влади про те, що нічо на полі не сміє змарнуватися, що ці, які не хочуть працювати, на полі чи в городі, будуть покарані, — що не звертають уваги, не організують людей на роботу, щоб не марнувалась високоцінна ярина. Коли немає в селі вільних до праці рук, треба звернутись за робітниками до сусіднього села чи навіть до міста, де є досить жваві, і їх можна буде використати на цій роботі. Залишити помідори неуправляемими не можна. Думано, ми напевно так байдуже не стави-

лись би до цієї справи, коли б знали, скільки цінних для здоров'я вітамінів мають в собі червоні помідори. Вони не тільки смачні й гарні на вигляд, але й лічнічі. Хто їсть багато помідорів, не хоруватиме на легені, а хворі на легені скоріше выздоровлюють. Діти, що їдять помідори, гарно ростуть і ніколи не хворіють, бо в червоних помідорах є багато заліза й цукру, яких людський організм дуже потребує, бо вони відживляють і освіжують кров — дають силу й здоров'я. Тому всім громадянам повинно за-

лежати на тому, щоб помідори зародили рясно й щоб всі члени нашого народу і армія могли їх у великій кількості споживати, тоді український нарід буде здоровий і міцний. Здоровий і фізично сильний нарід має всі дані бути сильним морально й політично.

Українське селянство, до вас перші наші слова. За сапу, викинути бур'яни, високо підгорнути помідори, прив'язати їх до паликів, щоб вони дали гарний урожай, здорову їжу для вас і для нас — для наших дітей — для всього нашого народу.

ЛУЩЕННЯ СТЕРНІ

На наших полях багато бур'янів — як ще досі ніколи не бувало. Це наслідок поганої жидо-більшевицької т. зв. „агротехніки“ та догляду за посівами. Зокрема в літніх посівах зернових культур є небезпечні бур'яни — як осот і інші. Ці бур'яни вже віджили. Насіння їх або вже обсіпало або обсіпується. Це насіння затишилось на поверхні ґрунту. Воно невибагливе що до умов. Сходить воно нерівномірно, в різний час та й пролежати може довго — не давши паростків. Бур'янам на наших полях не місце. Ця істина добре відома нашим селянам. Треба нам повести ршучу боротьбу з бур'янами. Одним з засобів цієї боротьби — це лущення стерні — перевірене давними роками. Насінники бур'янів в наслідок лущення стерні потрапляють у виключно несприятливі умови для проростання. Безумовно, коли насіння дрібне (а це в більшості випадків саме так), то слід пріорювати його неглибоко. Тому найкращою глибиною лущення вважається 4—5 см. Коли ж пріорати це насіння на 8—10 см, то воно не зможе зійти й лежатиме вичікуючи сприятливого для себе часу. Це некорисно, бо

тоді ускладнюється боротьба з запеклими ворогами врожаю — бур'янами. З часом після лущення бур'яни проростуть. Наступною зяблевою оранкою остаточно очищуємо їх — перевертаючи верхній шар ґрунту на глибину до 20 см., залежно від породи його. Лущення стерні треба починати рівночасно із збиранням врожаю, так як це німецька пословиця говорить: „Там, де рано був серп, в полудні повинен бути плуг“. Тоді й опір ґрунту менший, бо ущільненість ґрунту невелика. Дуже часто з лущенням стерні не поспішають. І тоді доводиться більше затрачати сили й праці на лущення — при чому ефект роботи понижується. Лущення переводять різними спеціальними плугами — лущильниками, дисковими боронами, а також звичайними плугами. Недолічно боронувати злущену стерню хоч окремі порадики та агроправила (в старих підручниках) на це орієнтують.

В'язкість ґрунту на час збирання врожаю невисока. Отже після першого дощу (а Станіславщині дощів не бракує) на заборонованій (злущеній) ріллі легко утворюється така небажана корка.

Управа кок-сагізу

Уперше цього року управляємо кавчуконосною рослиною кок-сагіз. Народньо-господарське, а навіть оборонне значіння цієї рослини є велике. Сучасна техніка без кавчуку не могла б існувати. З кавчуку роблять плащі для автомобілів, броньавтомобілів, танків, літаків, протигази, захисні одяги для отруйних речовин (іперит), ізоляцію для електро-проводки, кальоші, хірургічне приладдя та багато інших. Тисячі різних виробів виготовляють з кавчуку. Цей кавчук має в собі рослину кок-сагіз. На нашій землі росте також добре, хоча самий походить з центральної Азії. Кок-сагіз з родини кошикоцвітних, до яких належить і схожа на нього наша кожному знана кульбаба (одуванчик). Коли придивимось до кок-сагізу і кульбаби, то їх відрізати легко. Це дуже важливо, бо при політні плантацій кок-сагізу треба знищити шкідливий бур'ян-кульбабу. У кок-сагізу листя без зубців, темніше, м'ясисте, з синозеленим восковим вкриттям, та з яснозеленими жилками. Розетка при самій землі. Просто з розетки виростають трубчасті цвітконоси — за літо до 200.

У кульбаби жилки червонуваті, листки більші, яскраво зелені, без воскового вкриття і мають глибоко розсічені загострені зубці. Розетка зріджена й піднята вище від землі,

ніж уста й низька розетка кок-сагізу.

Самий кавчук нагромаджується в корі корення кок-сагізу, так званих молочних ходах. Корінь у кок-сагізу стрижневий і розгалужений — він досягає 70—100 см. Насіння дрібне — на кілограм йде до 4 міл. насіння.

Догляд за посівами кок-сагізу полягає в тому, щоб утримати плантацію пухкою та чистою від бур'янів. За літо полоти та рихлити 5—6 разів. Крім того кок-сагіз вимагає підживлювання. Підживлювати треба що найменше 2 рази розрідженою гноївкою та штучними погноями, подібно як капусту й помідори. Збирання насіння кок-сагізу проводиться руками в такій фазі достиглості насінньових кошичків (спід квіту), коли ці кошички дістали циліндричну форму та кошичок не вивернувся повністю і не заокруглився. Колір насіння зачинає приймати в фазі збирання інший кольор а саме: з білявожовтавого переходить в темножовтаво-бронзовий (брунатний). Насіння збираємо так, що зриваємо цілі кошички, які укладаємо до торби перевищеної через плечі. Залежно від погоди темно дозрівання насіння може бути дуже швидко й тому в разі сонячної спеки потрібно плантацію обходити пару разів на

день і збирати насіння, щоб вітер не розніс по полі. Слід пам'ятати, що насіння кок-сагізу дуже легке, один грам має біля 4 тис. штук. А тому треба його так просушувати, щоб вітер його не забрав. Просушуємо на веретах, мішках або коцах на протязі 2—5 днів у затишному місці в верстві до 4 см. Очистку проводимо на спеціальних машинах. Але як насіння мало, то чистимо так: після сушення перетираємо насіння руками, а опісля пересіваємо при легкому вітрі для очистки від кошичків та пушки через решето з 2 мм. дірками. Далше очищуємо на віялах типу „Тріумф“, із ситами верхній 4 мм., а нижній з отворами 0,5 мм. Очищене насіння повинно мати чистоту не менше 80%, і вогкість не вищу 12%.

Збирання коріння провадиться осінню, але так, щоб мороз не захопив його на полі. Коріння відрізуємо як цукрові буряки та віддаємо для дальшої перерібки кок-сагізу до відповідної фабрики.

Що з максимальними цінами?

Вже минув тиждень, як Управа міста Станіславова в порозумінні з військовою владою видала постанову про максимальні ціни продуктів першої потреби. Ця тарифа була в достаточній кількості примірників розділена по місті. Розуміється, що і селяни читали про це, як у газеті, так і в оголошеннях на місті. Але, звичайно, тарифа тарифою, ціни цінами, продукти продуктами, — але як можна зміняти молоко за муку, а сметану й сир за тютюн і цигарки, — то це нічо страшного.

Спитайте селянки, чому?

— Ну, а хіба ж це гр'х? — відповідь вона вам. Пани хочуть молока, а мені потрібно муки. Вони маи б мені платити, а я їм. А замість цього я їм молока, а вони мені муки дадуть. Я їм сметани, а вони мені цигарок...

Правда, що трі тому наївну селянку ошукують, а є це нічо. Вона про це навіть не думає, вона радів, що не купила, але зам'яла.

І скажіть так тепер самі — хіба ж це не прив'яз, що максимальна тарифна ціна є для тих що купують, а не для тих, що міняють?

Однак, часто такі пригадують собі максимальну тарифу. Вона часто став аргументом для міняйлів: От бачите, в тарифі максимальних ціні літра сметани коштує 12 крб., а ви дасте мені за неї лише — п'ять кілограмів муки, а грошева вартість одного-одному в сам раз рвняється.

— Та як це? Шо? Ви дасте мені за мо. око лише два кілограми муки? На ринку продають по п'ять! тепер вже про тарифу не згадує нічо, бо в тарифі молоко коштує тільки 1,50 крб... і т. д.

Хіба, що голові Управи міста, який затвердив цю постанову, добре, думаємо, відомо, що дається в місті. Чому не вжито відповідних суворих заходів для остаточного зліквідування міняйництва й спекуляцій?

